

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos seimo Aplinkos apsaugos komitetui

2023-11-21 Nr. S23/11/321

aak@lrs.lt

aistrida.latvene@lrs.lt

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

info@am.lt

PASIŪLYMAI DĖL STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11(1), 12, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 26, 27, 27(1), 28, 29, 31, 32, 34, 37, 38, 39, 47, 49, 51, 52(1), 53, 55 STRAIPSNŲ, ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO, 1 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 11(2), 27(2), 68 STRAIPSNIAIS PROJEKTO NR. XIVP-3143

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) susipažino su Lietuvos Respublikos Seimo aplinkos apsaugos komitete svarstomu 2023-10-09 Lietuvos Respublikos statybos įstatymo pakeitimų projektu Nr. XIVP-3143 (toliau – **Projektu**)¹. Pabrėžiame, kad palaikome aiškinamajame rašte deklaruojamą tikslą supaprastinti ir sutrumpinti statybą leidžiančio dokumento (toliau – **SLD**) išdavimo procesą, tačiau siekiant efektyvaus šio tikslo įgyvendinimo, o ne tik formalaus etapų pavadinimų skaičiaus sumažinimo siūlome atlikti šias Projekto korekcijas:

Eil. Nr.	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
	str.	str. d.	p.	
1.	18 (27)	(1)	(1)	Argumentai: Atkreipiame dėmesį, kad Projektu iš esmės keičiant projektinių pasiūlymų sudėtį ir funkcijas, panaikinamas šiuo metu projektiniais pasiūlymais įgyvendinamas architektūrinės idėjos rengimo, viešinimo ir tikrinimo etapas. Projekto 2 straipsnio 6 dalimi numatyta, kad visuomenė informuojama apie numatomą statinių projektavimą supažindinant su parengtais projektiniais pasiūlymais. Įvertinus Projekto 18 ir 20 straipsniuose siūlomas Statybos įstatymo 27 ir 27 ¹ straipsnių redakcijas (statinius kuriems reikalingas SLD ir projektinius pasiūlymus tikrinančius subjektus), akivaizdu, kad atnaujintos sudėties projektiniai pasiūlymai turės apimti ne tik pagrindinio pastato (-ų) sprendinius, <u>bet ir visų susijusių inžinerinių tinklų ir statinių (toliau - nesudėtingų statinių) projektinius duomenis</u> (Projekto 20 straipsnis - Statybos įstatymo 27 ¹ str. 7 d. ir

¹ Statybos įstatymo Nr. I-1240 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11(1), 12, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 26, 27, 27(1), 28, 29, 31, 32, 34, 37, 38, 39, 47, 49, 51, 52(1), 53, 55 straipsnių, šeštojo skirsnio pavadinimo, 1 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 11(2), 27(2), 68 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-3143 <https://e-imas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/912a2d80666311eea182def3ac5c11d6>

			<p>10 d. 2 p., ir 27 str. 1 d. 1 ir 3 p.), kuriems taip pat reikalinga gauti SLD. Tuo tarpu, vadovaujantis Projekto 2 straipsnio 6 dalimi, SLD bus išduodamas tik projektinių pasiūlymų pagrindu. Šios Projektu programuojamos apimties projektinių pasiūlymų pristatymas (viešinimas) neabejotinai komplikuos statytojo ir projektuotojo galimybę reaguoti į visuomenės pasiūlymus. Vėlyvame etape pateiktas visuomenės siūlymas sukelia domino efektą, kuomet, iš pažiūros nežymus pakeitimas reikalaus perprojektuoti eilę susijusių sprendinių. Šalims vengiant jau beveik parengto projekto perdarymo gali būti formaliai prieštaraujama visuomenės pasiūlymams ir tiesiog bandoma apginti priimtus sprendinius, užuot konstruktyviai įsitraukus į dialogą ir visiems tinkamo sprendimo paieškas. Šiai problemai išspręsti, siūlome į projektinių pasiūlymų rengimo etapą neįtraukti visų nesudėtingų inžinerinių statinių, kaip jie apibrėžti STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“² ir šių statinių projektavimą perkelti į Statybos įstatymo projektu numatomą antrąjį techninio darbo projekto rengimo etapą.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Padidinti savalaikį visuomenės įsitraukimą į projektavimo procesą, sukcentruoti ir sumažinti projektinių pasiūlymų apimtį, neapkraunant pagalbinių nesudėtingų statinių sprendiniais, kas leistų pasiekti pakeitimais deklaruojamus tikslus, t. y. pagreitinti SLD išdavimo procedūrą ir įgyvendinti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) pateiktas rekomendacijas dėl poreikio plėsti nedidelės rizikos statybos objektų, kuriems nereikia statybą leidžiančio dokumento, sritį.</p> <p>Pasiūlymo esmė: Projektiniuose pasiūlymuose, skirtuose visuomenei informuoti, susikoncentruoti į architektūrinę idėją ir esminius pagrindinio (-ių) statinio (-ių) sprendinius, kurie galėtų būti lengvai koreguojami pagal visuomenės pastabas. Iš projektinių pasiūlymų sudėties pašalinti visus pagrindiniam objektui tarnaujančius nesudėtingus inžinerinius statinius ir tinklus (vandentiekio, nuotekų, elektros, dujų tiekimo tinklus, aikštelės ir t.t.).</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti (papildyti) Projekto 18 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir išdėstyti taip: „1) leidimas statyti naują statinį – naujo ypatingojo ir neypatingojo statinio statybai (išskyrus krašto apsaugos tikslams skirtose teritorijose statomą naują ypatingąjį ir neypatingąjį statinį); naujo nesudėtingojo statinio pastato statybai mieste (išskyrus krašto apsaugos tikslams skirtose teritorijose statomą naują nesudėtingąjį statinį), konservacinės apsaugos prioriteto ar kompleksinėje saugomoje teritorijoje, kitoje teritorijoje aplinkos ministro nustatytais atvejais; naujo nesudėtingojo statinio statybai kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje ir jos apsaugos zonoje kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatytais atvejais;“</p>
--	--	--	--

² Statybos techninis reglamentas 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo“

2.	18 (27)	(1)	(2)	<p>Argumentai: Pateikti 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Pateiktas 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo esmė: Pateikta 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti (papildyti) Projekto 18 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir išdėstyti taip:</p> <p>„2) leidimas rekonstruoti statinį – ypatingojo ar neypatingojo statinio rekonstravimui (išskyrus krašto apsaugos tikslams skirtose teritorijose rekonstruojamą ypatingąjį ir neypatingąjį statinį); nesudėtingojo statinio pastato rekonstravimui mieste (išskyrus krašto apsaugos tikslams skirtose teritorijose rekonstruojamą nesudėtingąjį statinį), konservacinės apsaugos prioriteto ar kompleksinėje saugomoje teritorijoje, kitoje teritorijoje aplinkos ministro nustatytais atvejais; nesudėtingojo statinio rekonstravimui kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje ir jos apsaugos zonoje kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatytais atvejais;“</p>
3.	18 (27)	7 (1 ¹)	(4)	<p>Argumentai: Pateikti 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Pateiktas 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo esmė: Pateikta 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti Projektu keičiamo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio 1¹ dalį 4 punktu ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„1¹. Nereikia gauti statybą leidžiančio dokumento, bet privaloma pranešti apie statybos pradžią ir pateikti šio įstatymo 27² straipsnio 5 dalyje išvardintus dokumentus šiais atvejais: <...></p> <p>4) naujai statomiems ar rekonstruojamiems nesudėtingiems inžineriniams statiniams.“</p>
4.	20 (27 ¹)	(7)		<p>Argumentai: Pateikti 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Pateiktas 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo esmė: Pateikta 1-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti Projektu keičiamo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27¹ straipsnio 7 dalį ir išdėstyti taip:</p> <p>„7. Susisiekimo komunikacijų ir inžinerinių tinklų, prie kurių prijungiami sklypo ar kiti inžineriniai tinklai ir (ar) susisiekimo komunikacijos, savininkai, valdytojai ar naudotojai tikrina techninio darbo projekto projektinių pasiūlymų sprendinius, kuriais įgyvendinami prisijungimo sąlygose nustatyti prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų ar inžinerinių tinklų reikalavimai. Susisiekimo komunikacijų savininkai, valdytojai ar naudotojai</p>

			<p>tikrina techninį darbo projektą projektinius pasiūlymus, kai jie rengiami kelių juostose ar kelių apsaugos zonose.“</p>
5.	9 (12)	5 (15)	<p>(11)</p> <p>Argumentai: Prašome nepapildyti Statybos įstatymo 12 straipsnio 15 dalies 11 punktu, kuriuo numatoma teisė panaikinti kvalifikacijos atestato galiojimą, jei asmuo vadovavo pagrindinėms statybos techninės veiklos sritims statant statinį, kuriame nustatyta savavališka statyba. Primename, kad statybos techninės veiklos pagrindinės sritys išvardintos 12 straipsnio 1 dalies 1 – 5 punktuose yra:</p> <ol style="list-style-type: none"> statybiniai tyrimai; statinio projektavimas ir statinio projekto vykdymo priežiūra; statinio projekto ekspertizė, statinio ekspertizė; statybos darbai; statinio statybos techninė priežiūra. <p>Šiuo papildymu būtų nustatomas reikalavimas formaliai taikyti griežčiausią drausminės (profesinės) atsakomybės priemonę – atestato panaikinimą (t. y. teisės verstis profesine veikla atėmimą) net nenustačius pagrindinių atsakomybės kilimo sąlygų: neteisėtų veiksmų (neveikimo), kaltės ir priežastinio ryšio. <u>Tyrimus atlikęs, projektą rengęs ar projekto ekspertizę atlikęs atestuotas specialistas neturi jokių galimybių ir (ar) poveikio priemonių, kurios leistų kontroliuoti tolesnius statytojo veiksmus, todėl atsakomybės numatymas už kito asmens veiksmus pažeidžia esminį teisinės atsakomybės principą, kad asmuo atsako tik už savo kaltus veiksmus ir (ar) neveikimą.</u> Negana to Projektu siūlomas papildymas antrą kartą išskiria vieną iš pažeidimų už kuriuos atsakomybė jau dabar numatyta Statybos įstatymo 12 straipsnio 15 dalies 1 punktu.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Panaikinti Projekto 9 straipsnio 5 dalimi siūlomą Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 12 straipsnio 15 dalies papildymą 11 punktu.</p> <p>Pasiūlymo esmė: Nesukurti pagrindo griežčiausią profesinę (drausminę) atsakomybę, nenustačius atsakomybės kilimo sąlygų, taikyti visiems statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovams, kurie neturi priemonių ir (ar) galimybių kontroliuoti statytojo veiksmus, t. y. statytojas realius statybos darbus gali pradėti projektuotojui, tyrėjui ar ekspertui apie tai nežinant.</p> <p>Pasiūlymas: Panaikinti Projekto 9 straipsnio 5 dalį: „11) kai asmuo vadovavo pagrindinėms statybos techninės veiklos sritims statant statinį, kuriame nustatyta savavališka statyba.“</p>
6.	18 (27)	22 (9¹)	<p>Argumentai: Rūmų vertinimu 27 straipsnio 9¹ dalies redakcijoje numatyta vyriausiojo architekto teisė kreiptis į regioninę architektūros tarybą (toliau – RAT) dėl jau parengtų ir paviėšintų projektinių pasiūlymų neišpildo projekto aiškinamajame rašte deklaruojamų projektavimo proceso pagreitavimo ir supaprastinimo tikslų. Gavus neigiamą RAT išvadą ir (ar) siūlymus projekto sprendinių koregavimui, kyla poreikis koreguoti projektinius pasiūlymus ir pakartotinai atlikti visuomenės informavimo procedūras. Rūmų nuomone, aukščiau išdėstytos situacijos susiformavimo padėtų išvengti tinkamas etapas,</p>

			<p>kuriuo pateikiama rekomendacija kreiptis į RAT, pasirinkimas. Siūlome remtis Architektūros įstatymo 12 straipsnio 3 dalies pavyzdžiu, kad <u>projektinių pasiūlymų projektas [institucijų] tikrinimui teikiamas kartu su RAT išvada.</u></p> <p>Pasiūlymo tikslas: Projektinių pasiūlymų vertinimą regioninės architektūros taryboje numatyti iki visuomenės informavimo procedūrų pradžios ir teikimo Statybos įstatymo 27¹ straipsnyje nurodytų subjektų tikrinimui,</p> <p>Pasiūlymo esmė: Pirminiu etapu gavęs RAT rekomendacijas, projektuotojas gali, be papildomos administracinės naštos, atsižvelgti į RAT siūlymus ir atlikti visas reikalingas projektinių pasiūlymų korekcijas. Tinkamas ekspertinės išvados pateikimo laikas leis išvengti ir pakartotinio projektinių pasiūlymų keitimo, viešinimo ir derinimo, be to tikrinančioms institucijoms sudaroma galimybė iškart susipažinti su ekspertiniu RAT vertinimu.</p> <p>Pasiūlymas: Panaikinti Projekto 18 straipsnio 22 dalį (<i>perkeliant į Statybos įstatymo 24 straipsnio 7 dalį, žr. toliau</i>): „9¹. Jeigu prieš priimdamas sprendimą pritari ar nepritari projektiniams pasiūlymams savivaldybės vyriausiasis architektas padaro išvadą, kad statinio architektūros sprendinių įvertinimui pagal Architektūros įstatyme nustatytus architektūros kokybės kriterijus ar kitus šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatytus statinio architektūros reikalavimus reikalingas papildomas ekspertinis vertinimas, savivaldybės vyriausiasis architektas kreipiasi į regioninę architektūros tarybą, sudaromą Architektūros įstatyme nustatyta tvarka, su prašymu įvertinti ir pateikti išvadą, ar projektiniai pasiūlymai atitinka architektūros kokybės kriterijus ir šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus. Šiuo atveju regioninės architektūros tarybos išvados parengimas finansuojamas Architektūros įstatyme nustatyta tvarka.“</p>
7.	15 (24)	9 (7)	<p>Argumentai: Pateikti 6-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Pateiktas 6-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymo esmė: Pateikta 6-ajame pasiūlymo punkte.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti Projektu keičiamo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 24 straipsnio 7 dalį ir išdėstyti taip:</p> <p>„7. Specialieji paveldosaugos reikalavimai ir specialieji saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimai parengiami per 7 darbo dienas gavus savivaldybės mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus paraišką ir pateikiami savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui, atliekančiam savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas (toliau – savivaldybės vyriausiasis architektas). Savivaldybės vyriausiasis architektas, gavęs šio straipsnio 4 dalyje nurodytus duomenis, per 10 darbo dienų parengia specialiuosius architektūros reikalavimus. Jeigu savivaldybės vyriausiasis architektas padaro išvadą, kad statinio architektūros sprendinių įvertinimui pagal Architektūros įstatyme nustatytus architektūros kokybės kriterijus ar kitus šio</p>

			<p>įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatytus statinio architektūros reikalavimus reikalingas papildomas ekspertinis vertinimas, savivaldybės vyriausiasis architektas specialiuosiuose architektūros reikalavimuose įrašo reikalavimą kreiptis į regioninę architektūros tarybą, sudaromą Architektūros įstatyme nustatyta tvarka, su prašymu įvertinti ir pateikti išvadą, ar projektiniai pasiūlymai atitinka architektūros kokybės kriterijus ir šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus. Šiuo atveju, regioninės architektūros tarybos išvados parengimas finansuojamas Architektūros įstatyme nustatyta tvarka“</p>
8.	18 (27)	21 (9)	<p>Argumentai: Atkreipiame dėmesį į tarpusavio prieštaravimą tarp Projektu siūlomos 27 straipsnio 9 dalies ir to paties straipsnio 10 dalies redakcijos, t. y. 9 dalyje nurodyta, kad visus 24 straipsnio 1 dalyje nurodytus projektus tikrina 27¹ straipsnyje nurodyti subjektai (savivaldybių administracijos, Aplinkos, Kultūros, Sveikatos apsaugos, Susisiekimo, Vidaus reikalų ir Energetikos ministerijų įgaliotos institucijos ir t.t.) tuo tarpu, to paties straipsnio 10 dalyje teigiama, kad 24 straipsnio 1 dalies 4–12 punktuose nurodytus statinių projektus tikrina tik savivaldybės administracija.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Reguliavimo aiškumo užtikrinimas.</p> <p>Pasiūlymo esmė: Palikti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio 9 dalyje pateikiamą nuorodą į 24 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktus.</p> <p>Pasiūlymas: Pakeisti Projektu keičiamo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27¹ straipsnio 7 dalį ir išdėstyti taip: „9. Šio įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 punktuose nurodytų statinio projektų (statinio projekto rengimo pirmuoju etapu rengiamas dokumentas – projektiniai pasiūlymai) sprendinių atitiktį įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams aplinkos ministro nustatyta tvarka tikrina šio įstatymo 27¹ straipsnyje nurodyti subjektai“.</p>
9.	(25)	(2)	<p>Argumentai: Siekiant išpildyti Projekto aiškinamajame rašte deklaruojamą pasitikėjimo statybos dalyviais didinimą, nustatant jiems didesnę atsakomybę rengiant, atliekant ekspertizę ar pateikiant statinio projektą, bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo 5 straipsniu ir Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 3 punktu, sprendimą dėl statinio išvaizdos pasikeitimo siūlome priimti atsižvelgiant į projektą parengusio autoriaus – architekto - vertinimą.</p> <p>Pasiūlymo tikslas: Užtikrinti statinio architekto (projekto autoriaus (-ių)) dalyvavimą vertinant statinio išvaizdos išsaugojimą ir (ar) pasikeitimą. Atsižvelgti į projekto autoriaus nuomonę dėl planuojamų projekto ir statinio pakeitimų, jų masto ir atitikimo aplinkos ministro nustatytiems kriterijams.</p>

			<p>Pasiūlymo esmė: Įstatymo lygmeniu įtvirtinti tęstinį projekto autoriaus dalyvavimą įgyvendinant projekto sprendinius ar vėliau juos keičiant.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti Projektą ir keičiamo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 25 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip: „2. Statinio architektas, jeigu jis atitinka šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytus reikalavimus, yra statinio projekto architektūrinės dalies vadovas ir kartu gali būti statinio projekto vadovas. Statytojas ar jo pasitelkti kiti asmenys užtikrina statinio architekto tinkamą dalyvavimą atliekant visus statinio projektavimo ir projekto įgyvendinimo darbus, kad būtų išlaikyti statinio architektūrinės dalies sprendiniai. Statinio architektas teikia išvadą dėl esminio statinio išvaizdos keitimo ir poveikio statinio architektūrinei išraiškai.“</p>
--	--	--	---

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas